

КОНЦЕРТ РУСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ОРКЕСТРА У ЦРНОГОРСКОМ НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ

Динамички распон и богата изражајност

Марија Адамов

Већ годину дана пунољетан, што је и за ансамбл свјетског угледа значајан број година, Руски национални оркестар је још од својих првих концерата у Москви (1990) плијенио специфичним тонским и техничким квалитетима, да би данас био окарактерисан као „живи симбол најбољег у руској умјетности“. Преко 60 дискографских издања (прво из 1991, с Патетичном симфонијом Чајковског, одмах је оцијењено као најбољи снимак овог дјела у историји), успјешне међународне турнеје, сарадња с највећим диригентима и солистима данашњице, наступања на свјетским фестивалима, најзад и оснивање сопственог фестивала у Москви, учинили су да овај састав, као први приватни руски оркестар-институција, постане и угледни амбасадор врхунске извођачке умјетности у иностранству.

Покретач и душа оваквог јединственог независног културног пројекта је Михаил Плетњов, велики пијаниста, диригент и композитор (код нас познат првенствено по транскрипцијама балетске музике Чајковског), који је као пијаниста више пута наступао у градовима некадашње Југославије. На својој првој балканској турнеји која је послужила концерта у Београду у циклусу „Великани музичке сцене“, дан касније обухватила и Подгорицу, Руски национални оркестар је под диригентским вођством Плетњова свирао у Црногорском народном позоришту у организацији Музичког центра Црне Горе, као и драгоцјену помоћ неколико домаћих и страних покровитеља.

Лијепо је, а чини се и из практичних разлога (недостатак квалитетног концертног клавира), што су славни гости (иако то није уобичајено на истој турнеји) у Подгорици извели сасвим други програм. Најпре Арију Јохана Себастијана Баха (без ознаке имена обрађивача), која је још протекла у прилагођавању несклоним акустичким условима позоришне дворане и „траже-

га осталог, нужног за интерпретацију руског репертоара, у наставку вечери. При том у првом реду мислимо на усклађеност свих дионица (ради се о склопу изванредних музичара), велики динамички распон и богату изражајност, и, разумије се, онај прави словенски тон и осјећајност.

Занимљиво је да Михаил Плетњов, један од некадашњих најмлађих побједни-

коко тему опус 33, за виолончело и оркестар Петра Иљича Чајковског, и данас веома популарној концертантној композицији за овај племенити инструмент. Недавно смо је слушали и у обради за виолу, коју је начинио такође један од највећих младих руских гудача, виолиста Максим Рисанов, интерпретиравши је с Београдском филхармонијом. Инструментално умије-

прецизно одреди карактер сваке од седам варијација. Антонов не свира с превише тона и с великим размахом, али проналази нека нова дијалогизирања с оркестром, сјенчења и бриозност у виртуозним нумерама, или пак стилизоване играчке елементе у „балетски понесеној“ трећој, односно шестој варијацији, спреман да „слуша“ своје сараднике и диригента и да се претјерано не намеће. Дивно би било чути га поново, јер ћемо га ускоро, у периоду потпуне умјетничке афирмације, тешко добити.

Штета је што је, не сасвим пуна сала Црногорског народног позоришта изгубила још понеког посетиоца у другом дијелу концерта. Управо овдје, у на овим просторима неизвођеној симфонијској музици Александра Глазунова (1865-1936), „последњег класичара“ руске националне романтичарске школе, познатог као „руског Брамса“, Руски национални оркестар се представио у пуној, моћној, усклађеној и виртуозној интерпретацији његове Шесте симфоније у це-молу, опус 58, дјелу које можда понајбоље осликава умјетничко мајсторство полифонског рада, заокруженост облика, бодрост и величанственост дјелства музичког израза.

Плетњову, који музичаре води без позе, суверено, саврано и музикално, и који је своју бриљантну пијанистичку каријеру подредио овом раритетном пројекту за подршку националној култури, као диригенту се такође можемо подједнако дивити.

То се односи како на изванредно разумијевање с оркестарским музичарима, тако и на неконвенционал-

СЛОВЕНСКИ ТОН И ОСЈЕЋАЈНОСТ: Руски национални оркестар

њу“ праве равнотеже и заобљености гудачког звука. Све што је затим услиједило могло је понијети уобичајене епитете и суперлативе којима се оцјењују прворазредни, савршено дисциплиновани оркестри. Почев од хомогености звука у целини и одлично избалансираних појединих инструменталних група, али и све-

ка чувеног такмичења „Чајковски“, улогу солисте повјерава младом виолончелисти Сергеју Антонову, и самом носиоцу Златне медаље истог конкурса (2007), 29 година касније. Некадашњи студент велике Наталије Шаховске (познате и публици наших простора) тумачио је солистичку партију у Варијацијама на ро-

ће 26 - годишњег Сергеја Антонова је потпуно, како у погледу бриљантне, управо бравурозне технике, неспутаног израза и беспрекорне интонације (посебно чисте у највишем регистру и флажолетима), тако и тонске палете која садржи боје свих гудача, али и способностима да произведе мноштво различитих израза и

Све што је услиједило могло је понијети уобичајене епитете и суперлативе којима се оцјењују прворазредни, савршено дисциплиновани оркестри. Почев од хомогености звука у целини и одлично избалансираних појединих инструменталних група, али и свега осталога, нужног за интерпретацију руског репертоара

но предавање, које прати првенствено љепоту и широки дах мелодијских линија, „исцртаних“ у обликовању полифоне „слике“ сваког од мајсторски обликованих ставова симфоније, не занемарујући, разумије се, ни идеју постепеног раздвајања музичке садржајности. А она је била подједнако увјерљива и остварена и у озбиљном, психолошки продубљеном, гудачки узбудљиво тремлираном, богато ритмизованом и болним узмасима обиљеженом олујном првом ставу и моћном, свечано химничком финалу снажних акцената и великих динамичких успона, вођених све до грандиозних фанфарозних климакса, контрапунктски испреплетених дионица. Ипак, као контраст овој драматичној узбудљивости и патетичности, посебно нас је озарила маштовитост варирања и богатство расположења другог става, потеклих из руске народне традиције, као и ведрина и јарка сочност одлучног интермеца (трећи став). На аплаузе којима су посетиоци Црногорског народног позоришта испратили руске умјетнике, гости су захвалили темпераментим, правим „војничким“ извођењем познатог Српско-руског марша Петра Чајковског из 1876. године.